

Πρόλογος

Οι συνεργατικές τεχνολογίες (collaborative technologies) γνωρίζουν ιδιαίτερη άνθηση τα τελευταία χρόνια: η συνεργασία αποτελεί μια καθημερινή πρακτική σε ολόένα και περισσότερα περιβάλλοντα εργασίας, μάθησης, κλπ, της διαπολιτισμικής κοινωνίας και της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας· η πρακτική αυτή αποδεικνύεται (τόσο μέσα από θεωρητικές μελέτες, όσο και μέσα από πλήθος εμπειρικών δεδομένων) ότι μπορεί να προσφέρει πολλαπλασιαστικά οφέλη αναφορικά με την παραγωγικότητα, αποτελεσματικότητα, κλπ, αλλά και με τη βελτίωση της κοινωνικής συνοχής. Από την άλλη πλευρά, η ραγδαία εξέλιξη των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ), και ιδιαίτερα η διάχυση του παγκόσμιου ιστού, καθιστά εφικτή την υλοποίηση και χρήση προηγμένων υπολογιστικών περιβαλλόντων που υποστηρίζουν αποτελεσματικά τη συνεργασία.

Το βιβλίο αυτό επιχειρεί μια επισκόπηση του τομέα των τεχνολογιών υποστήριξης της συνεργασίας. Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί ώστε το περιεχόμενο να καλύπτει ένα ευρύ φάσμα των θεμάτων που άπτονται της συνεργασίας, και των περιβαλλόντων που την υποστηρίζουν. Το αποτέλεσμα είναι ότι τα κεφάλαια του βιβλίου παρουσιάζουν διαφοροποιήσεις ως προς το θέμα (π.χ. εργασία ή εκπαίδευση), την έμφαση (θεωρητική ή πρακτική), κλπ. Έτσι, το περιεχόμενο του βιβλίου μπορεί να "χωριστεί" σε επτά (7) νοηματικές ενότητες, που περιγράφονται συνοπτικά παρακάτω:

Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει τα κεφάλαια 1-5, που επιχειρούν μια ανασκόπηση των κυριότερων θεμάτων που συνθέτουν το **θεωρητικό υπόβαθρο** των συνεργατικών τεχνολογιών: θεωρίες συνεργασίας και μάθησης, ο ρόλος των τεχνημάτων στη συνεργασία, η έννοια και η σημασία των κοινοτήτων μάθησης, ο ρόλος της εγκαθιδρυμένης και κατανεμημένης μάθησης στη συνεργασία, και ο ρόλος της τεχνολογίας στην αναδιοργάνωση της συνεργασίας.

Η δεύτερη ενότητα περιλαμβάνει τα κεφάλαια 6-8, που επιχειρούν μια εισαγωγή στα κυριότερα **εργαλεία και τεχνολογίες** που υποστηρίζουν τα συνεργατικά περιβάλλοντα: εργαλεία και περιβάλλοντα συνεργασίας, θέματα σχεδιασμού συνεργατικών περιβαλλόντων, και μέθοδοι και τεχνικές για την ανάλυση της συνεργασίας.

Η τρίτη ενότητα περιλαμβάνει τα κεφάλαια 9-11, που αναφέρονται σε πιο **ειδικά θέματα της συνεργασίας** και των περιβαλλόντων που την υποστηρίζουν, και συγκεκριμένα: τη διαχείριση επιχειρημάτων και κριτικής, τη συνεργατική λήψη αποφάσεων, και τη ρόλο του δομημένου διαλόγου στα συνεργατικά περιβάλλοντα που βασίζονται σε κείμενο.

Η τέταρτη ενότητα περιλαμβάνει τα κεφάλαια 12-13, που επικεντρώνονται στη **συνεργατική μάθηση**: το πρώτο κεφάλαιο περιγράφει ένα πλαίσιο ένα μεθοδολογικό πλαίσιο για την ανάπτυξη, εφαρμογή και αξιολόγηση των δραστηριοτήτων συνεργατικής μάθησης, ενώ το δεύτερο αναλύει το ρόλο των εκπαιδευτικών στη συνεργατική μάθηση.

Η πέμπτη ενότητα περιλαμβάνει τα κεφάλαια 14-15, που αναφέρονται σε πρόσφατες καινοτομίες, που αξιοποιούν τις σύγχρονες **ασύρματες τεχνολογίες και συσκευές** για τη συνεργασία, και ειδικά για τη συνεργατική μάθηση: συνεργατική μάθηση μέσω κινητών συσκευών, και μέσα σε περιβάλλον διάχυτης υπολογιστικότητας.

Η έκτη ενότητα περιλαμβάνει τα κεφάλαια 16-18, που επικεντρώνονται στα **εικονικά συνεργατικά περιβάλλοντα**, περιλαμβάνοντας θέματα που αφορούν το σχεδιασμό και την αξιολόγησή τους, καθώς και μια συγκεκριμένη μελέτη περίπτωσης.

Τέλος, η έβδομη ενότητα περιλαμβάνει τα κεφάλαια 19-21, που **συμπληρώνουν** το περιεχόμενο των υπόλοιπων ενότητων, περιλαμβάνοντας θέματα που αφορούν τις τεχνολογίες και τα πρότυπα για την υλοποίηση συνεργατικών συστημάτων, τις μεθόδους και τεχνικές μοντελοποίησης συνεργατικών αλληλεπιδράσεων, καθώς και τις στατιστικές μεθόδους ανάλυσης πειραματικών δεδομένων συνεργασίας.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε επίσης στο διδακτικό χαρακτήρα του περιεχομένου. Το βιβλίο φιλοδοξεί να αποτελέσει διδακτικό βοήθημα σε Προπτυχιακά και Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών, κυρίως σε Τμήματα Επιστήμης Υπολογιστών και Παιδαγωγικά Τμήματα. Με βάση την παραπάνω περιγραφή, ένα μάθημα με θεωρητικό προσανατολισμό μπορεί να βασιστεί ιδιαίτερα στο περιεχόμενο της πρώτης ενότητας· ένα μάθημα με τεχνολογικό χαρακτήρα μπορεί να βασιστεί περισσότερο στις ενότητες 2, 3, 5 και 6· ένα μάθημα με παιδαγωγικό χαρακτήρα μπορεί να βασιστεί περισσότερο στις ενότητες 1, 4 και 6· κλπ.